

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1918 kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående förslag om utarbetande av ett person- och sakregister till riksdagens protokoll med bihang för åren 1911—1920.

I en till bankoutskottet avlåten, den 21 februari 1918 dagtecknad skrivelse hava fullmäktige i riksgäldskontoret meddelat, att fullmäktige från riksdagens bibliotekarie fått mottaga en skrivelse av följande lydelse:

»I skrivelse till bankoutskottet vid 1912 års riksdag, dagtecknad den 14 december 1911, vari herrar fullmäktige hemställde om utarbetande av ett sammanfattningsregister till riksdagens protokoll med bihang för åren 1900—10, förklarade sig herrar fullmäktige anse, att man för framtiden finge vara betänkt på att upprätta nya register för varje tilländalupen tidsperiod av 10 år. Det närmast följande periodregistret borde sålunda omfatta tiden 1911—20.

*Riksdagens
bibliotekarie.*

I följd av att beslutet om upprättande av register för tiden 1900—10 fattades först vid 1912 års riksdag, kunde detsamma, trots all forcering vid utarbetandet, föreligga färdigt först under loppet av år 1914 eller i det närmaste vid mitten av påföljande tioårsperiod; önskligt vore ju dock, att ett dylikt verk, för att bäst motsvara sitt ändamål, kunde framläggas tidigast möjligt efter den tilländalupna perioden. Med hänsyn härtill torde således, vad angår registret för åren 1911—20, redan nu tiden vara inne att vidtaga förberedande åtgärder för dess utgivande.

Vunnen erfarenhet ger vid handen, att redigering och tryckning av här ifrågavarande register kräver en tid av vid pass tre år, under förutsättning att, såsom jag hoppas, för arbetet kan förvärvas en kompetent redaktör, som därtill kan ägna detsamma ostörd tid. Om alltså redigeringsarbetet kunde taga sin början under juli detta år, borde registret kunna föreligga färdigt under loppet av år 1921.

Till plan och avfattning bör givetvis detta register i huvudsak sluta sig till

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 8 saml. 28 häft. (Nr 34.)

sina föregångare. Vissa förändringar med avseende på redigeringen skulle dock vara önskvärda. Personregistret borde i vissa avseenden göras mera fullständigt, slagorden i sakregistret utökas och hänvisningarna redigeras med hänsyn till största möjliga lätthet att komma till rätta under respektive huvudrubriker, vartill kommer, att den tabellariska formen torde kunna väsentligt sammanskjutas och därigenom betydande kostnadsbesparingar göras. Härom torde jag, om herrar fullmäktige så finna för gott, få tillfälle att närmare yttra mig, när fråga om arbetets redigering kan föreligga.

Angående kostnadsfrågan är man, vad beträffar papper, sättning och tryckning, givetvis beroende av förhållandena vid tiden för arbetets slutliga utgivande. Vad angår redaktörens arvode torde detta, med hänsyn till nu rådande dyrtidsförhållanden, få sättas något högre än för senaste tioårsregister, detta så mycket mer, som jag håller för, att, trots föreliggande årliga register, en förnyad granskning av källmaterialet är önskvärd.

I egenskap av riksdagens bibliotekarie och alltså med livlig erfarenhet av den betydelse periodregistren äga för riksdagens och förvaltningens arbete ävensom för forskningen i allmänhet har jag velat bringa denna fråga om ett nytt periodregister på tal, och får jag alltså vördsamt hemställa, att herrar fullmäktige fäckt vidtagna åtgärder för att ett register över riksdagens protokoll med bihang för åren 1911—20 måtte i huvudsaklig överensstämmelse med registret för tiden 1900—10 utarbetas och av trycket utgivas.»

För egen del hava fullmäktige i riksgäldskontoret i förenämnda skrivelse anfört följande:

Fullmäktige i
riksgäldskontoret.

»Fullmäktige, som med anledning av vad vid registerfrågans behandling vid 1912 års riksdag förekom utgå från, att ett register för nu ifrågavarande tioårsperiod anses böra komma till stånd, ansluta sig till vad riksdagens bibliotekarie i ovanintagna skrivelse uttalat om angelägenheten av att åtgärder redan nu vidtagas för registrets upprättande. Det synes fullmäktige självfallet, att registret, för att komma till största möjliga gagn, bör föreligga färdigt så snart som möjligt efter utgången av den period registret avser. För att så skall kunna bli fallet torde arbetet böra påbörjas redan under innevarande år.

Liksom registerverken för åren 1867—1899 och 1900—1910 lärer det nu ifrågasatta nya registret böra omfatta både person- och sakregister och i huvudsak upprättas efter samma plan och erhålla liknande uppställning som nämnda två register. Såsom riksdagens bibliotekarie framhållit, torde dock vissa förändringar med avseende å redigeringen vara önskvärda. Det synes kunna överlämnas åt fullmäktige att i samråd med riksdagens bibliotekarie och verkets redaktör träffa avgörande rörande dessa förändringar.

Kostnaderna för registerverket 1900—1910 voro beräknade till 56,000 kronor, men uppgingo endast till något mer än 40,600 kronor, fördelade på följande poster:

Redaktörsarvode	kronor 10,000: —
Kontrollantarvode	» 500: —
Korrekturläsning	» 3,069: —
Tryckpapper	» 5,134: 48
Tryckning och bindning	» 21,834: 20
Diverse utgifter	» 92: 45

kronor 40,630: 08.

Arbetet omfattar 256 tryckark i kvartformat och är fördelat i tre band samt tryckt i en upplaga av 1,000 exemplar. För redigering och tryckning krävdes en tid av inemot två år (mars 1912—januari 1914).

Kostnaderna för det nu ifrågasatta registret komma givetvis att bli avsevärt högre. Ehuru det under nu rådande förhållanden är omöjligt att åstadkomma någon fullt tillförlitlig kostnadsberäkning, hava fullmäktige sökt i detta hänseende göra några beräkningar. Arvodena till redaktör och kontrollant torde knappast kunna beräknas lägre än till sammanlagt 15,000 kronor. Under förutsättning att arbetets omfattning samt upplagens storlek bleve densamma som beträffande registret 1900—1910 skulle med *nu* gällande priser övriga kostnader komma att uppgå till ungefärligen följande belopp: för korrekturläsning 4,000 kronor, för tryckpapper 16,000 kronor samt för tryckning och bindning 35,000 kronor. Kostnaderna för verkets utgivande med nuvarande priser skulle sålunda kunna beräknas till 70,000 kronor eller sannolikt något mera, då verket torde komma att bli av större omfattning än registret för tiden 1900—1910. Dessa beräkningar böra emellertid, såsom ovan framhållits, icke tillmätas allt för stor betydelse, då det är omöjligt att förutsäga, huru priserna å papper, tryckning och bindning m. m. komma att ställa sig vid tiden för arbetets utgivande.

Registret för 1867—1899 års riksdagar trycktes i en upplaga av 1,500 exemplar. Med hänsyn till det stora förråd 1,100 exemplar — av detta register, som år 1912 kvarlåg i riksgäldskontoret, bestämde samma års riksdag upplagan av registret för tiden 1900—1910 till 1,000 exemplar. Härav har hittills åtgått cirka 300 exemplar, och har riksgäldskontoret sålunda ännu omkring 700 exemplar av upplagan i sitt förråd. I betraktande av denna ringa åtgång synes upplagan för det nu ifrågasatta registret kunna ytterligare minskas; och vilja fullmäktige föreslå, att detsamma, i likhet med det av 1917 års riksdag beslutade personregistret till riksdagens protokoll för tiden 1809—1866, tryckes i 800 exemplar. Rörande utdelning och försäljning av registret torde böra gälla liknande bestämmelser som beträffande registret 1900—1910.

På grund av vad ovan anförts få fullmäktige hemställa, att bankoutskottet behagade föreslå riksdagen

att *dels* uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta i huvudsaklig överensstämmelse med det för 1900—1910 års riksdagar upprättade person- och sakregistret utarbeta och i en upplaga av 800 exemplar till trycket befordra ett fullständigt person- och sakregister till riksdagens protokoll med bihang för åren 1911—1920, *dels ock* bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus bestrida de för ändamålet erforderliga kostnaderna.»

Även bankoutskottet anser det vara önskvärt, att åtgärder vidtagas för ett fortsatt utgivande under tidsperioden 1911—1920 av ifrågasatt värdefulla registerverk och då det är angeläget, att registret föreligger färdigt snarast möjligt efter utgången av den period detsamma avser, torde det vara nödvändigt, att arbetet påbörjas redan under innevarande år. Likasom de bägge föregående registerverken bör även det nu ifrågasatta innehålla både person- och sakregister samt i huvudsak

upprättas efter samma plan och erhålla en liknande uppställning som dessa med rätt dock för fullmäktige att i avseende å redigeringen vidtaga erforderliga förändringar.

Vad angår kostnaderna för det nya registret, hava fullmäktige, med erinran att utgifterna för det senast utkomna beräknats till 56,000 kronor men i verkligheten uppgått till omkring 40,000 kronor, framhållit, hurusom de förra givetvis komme att bliva avsevärt högre med nu rådande dyra priser och, ehuru det under nuvarande förhållanden vore omöjligt att erhålla en fullt tillförlitlig beräkning, hava fullmäktige ansett kostnaderna för verkets utgivande kunna uppskattas till omkring 70,000 kronor. Därvid hava fullmäktige räknat med en upplaga av 800 exemplar. Såsom framgår av fullmäktiges skrivelse, trycktes det senast utkomna registret i en upplaga av 1,000 exemplar, av vilka dock endast omkring 300 åtgått. Riksgäldskontoret har alltså ännu i sitt förvar omkring 700 exemplar av nämnda register. Med hänsyn till vad sålunda blivit upplyst rörande åtgången av detta register har utskottet ansett det böra tagas under övervägande, huruvida icke upplagans storlek skulle kunna än ytterligare begränsas, exempelvis till 500 exemplar. Dock synes det böra överlämnas åt fullmäktige att i berörda avseende träffa avgörande. I detta sammanhang har utskottet funnit sig böra framhålla, att det väl icke torde utgöra något hinder för fullmäktige att på därom gjord framställning av inneliggande lager utan avgift tillhandahålla ledamot av riksdagen ett exemplar av registret för åren 1900—1910.

Rörande utdelning och försäljning av det nya registret synas liknande bestämmelser böra gälla som beträffande det senast utgivna verket. Icke heller lärer något vara att erinra mot att erforderliga kostnader bestridas av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus.

Utskottet, som slutligen vill uttala den förvissningen, att fullmäktige skola låta sig angeläget vara att så såvitt möjligt nedbringa kostnaderna för arbetet, hemställer,

att riksdagen må
dels uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta i huvudsaklig överensstämmelse med det för 1900—1910 års riksdagar upprättade person- och sakregistret utarbета och i en upplaga av *högst* åttahundra exemplar till trycket befordra ett fullständigt person- och sakregister till riksdagens protokoll med bihang för åren 1911—1920,

dels ock bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus- bestrida de för ändamålet erforderliga kostnaderna.

Stockholm den 14 mars 1918.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Ekman, Gustafsson*, friherre *Langenskiöld, Nilsson, Wickman, Roos* och *Jönsson* samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Carlson* i Herrljunga, *Berg* i Munkfors, *Borg, Bogren, Törnkvist* och *Henrikson*.
